

האנציקלופדיה התלמודית

האנציקלופדיה התלמודית לענייני הלכה, הארמון המפואר לתורה שבעל פה, נוצקו יסודותיו בהרצאת הרב קוק זצ"ל לבני הישיבות בירושלים, בבית הרב, בשנת תרפ"א, בה דרש מהם לצאת מארבע אמותיהם ולהקים מפעלים ספרותיים תורניים לדורות. הנדיב הארי פישל נענה לקריאת הרב שאותו העריץ והעמיד את היסודות הכלכליים למפעל.

האדריכל הראשון היה הרב מאיר בר אילן. אחריו הגיע הבנאי הגדול הגאון הרב זווין שבגאונותו הקיף את כל התורה כולה ובחוש הסדרנות הבהירה שלו הצליח להעמיד את הבניין הגדול.

הרב זווין גייס את טובי תלמידי החכמים בארץ ישראל לכתיבת הערכים והשקיע מחשבה רבה בליטושם ועריכתם של ערכי האנציקלופדיה, ערכים שהם כמאמרים מקיפים בכל נושא. הרב זווין קבע את רשימת הערכים (2,000 ערכים), ערכי המשנה ואת שיטת הניתוח ההלכתית של האנציקלופדיה. הוא ערך את הכרכים שיצאו לאור בימי חייו והכין רשימה של שאר הערכים המתוכננים, ובכלל אלה באו: ההגדרה, המקורות, הנימוקים והטעמים לכל ערך ולכל מאמר. עורכי מפעל החשוב שאחרי הרב זווין, היו הרב אברהם פרבשטיין ראש ישיבת חברון, הרב זלמן נחמיה גולדברג, הרב יונה מרצבך, הרב רפאל שמולביץ והרב דסברג.

האנציקלופדיה כתובה בסגנון עברי משובח ובהיר, שהיה לתו תקן סגנוני שטבע כאן הרב זווין, סגנון עברי חדש לכתיבת ספרי הלכה שעד ימיו נכתבו בלשון חכמים מעורבת ארמית ועברית. החל משנת תשס"ז (2006) מנוהלת האנציקלופדיה התלמודית על-ידי הרב פרופסור אברהם שטינברג. פרופ' שטינברג מוביל ומנהל את האנציקלופדיה התלמודית בתנופה חדשה על-ידי רתימת יכולות ממוחשבות ושימוש בטכנולוגיות חדשניות, כדי לנתב את התקשורת בקרב תלמידי החכמים והעורכים, ולזרז את התהליך הטכני של הכתיבה.

החל משנת תשע"ג (2013) חלה מהפכה בניהול האנציקלופדיה התלמודית עקב תרומתו הנדיבה ביותר של ד"ר דב פרידברג, והשותפות האמיצה - רעיונית ותקציבית - עם ידידות טורונטו.

בעקבות וכתוצאה מהשותפות הזו חלו שינויים משמעותיים בעבודת האנציקלופדיה התלמודית: נפתח בית מדרש ע"ש דב פרידברג להוראת כתיבה תורנית. האנציקלופדיה התארגנה מחדש בצורת אשכולות, כאשר בראש כל אשכול עומד עורך ותיק, ותחתיו ארבעה כותבים צעירים ומבקר. המנצח על המלאכה הוא ראש המערכת הגר"מ שמואלביץ שליט"א.

השילוב של כל השינויים המתוארים לעיל בעשור האחרון הביאו לתנופה חסרת תקדים בקצב כתיבת ערכי האנציקלופדיה התלמודית ובקצב הוצאה לאור של כרכים חדשים, וזאת מבלי לפגוע באיכות המעולה של העבודה. הצעדים המתקדמים המהפכניים הללו מאפשרים לאנציקלופדיה להתכוון למטרה של השלמת הפרוייקט כולו עד שנת תשפ"ד 2024.

האנציקלופדיה קנתה את מקומה בשער המזרח של ספרות הכינוס והעריכה התורניים הן בקרב תלמידי חכמים הן חוקרים באקדמיה והן הציבור הרחב.

פרס כץ לשנת תשפ"ג מוענק לאנציקלופדיה התלמודית כאות הוקרה על עבודתה רבת השנים ולכבוד הוצאת הכרך החמישים.

על כל אלה מצאה הועדה את האנציקלופדיה התלמודית ראויה לקבל את פרס כץ לשנת תשפ"ג.

גיה סבתו
הרב חיים סבתו

שלמה דייכובסקי
הרב שלמה דייכובסקי

מנחם בן ששון
פרופ' מנחם בן ששון